

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cü il 13 fevral (Cümə axşamı günü) tarixli 113-cü nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transferasiyası

AZƏRBAYCAN

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Abbas bəy Vəlibəyov özünün mehriban və istəklili olan qardaşı İmamqulu bəy Vəlibəyovun Bərdədə vəfat etdiyini öz dost və qövmlərəkəbələrinə kamali-hüzün və əlamə xəbər verir. Mərhumun pəsməzəri [yas mərasimi] özünün Nijni Təzəpər küçəsində vəqə 74 nömrəli evindədir.

BAŞLANIR!

Erməni quldurlarının, istər Andranik olsun, istər onu göndərən-lər olsun, hərəkəti-şeytaniyyəsinə dolayı Qarabağ üzərində əmələ gəlmiş olan şərait-i-fövqələdə nəticəsi olaraq Zəngəzur, Şuşa, Cavanşir və Cabrayıl uyezdilərindən ibarət olan Qarabağı xüsusi bir general-qubernatorluq halına salıb, bu ağır məmuriyyəti Xosrov bəy Sultanov cənablarına tapşırırdı. Bizim bu əməlimiz – ki daxili işlərimizə aid bir əmridir [işdir] və heç bir kəsə daxli və təsərrüf [aidiyyəti] yoxdur – Ararat Hökumətini deyirdirdi. Ararat Hökuməti həmişəki adətə üzrə haqsız olaraq deyindi. Lakin hökumətimizdən haqq və sabit bir cavabı-şafı [kafi cavab] alıb həlalət rəsmən kirimaya məcbur oldu.

Fəqət Ararat Hökuməti ağzını yumduca da, əvəzində qeyri-rəsmi ağzını açdı. O ağız, paytaxtımızda çıxan və üzərimizə bilə-məhəbə və biduni-həyə [çəkin-mədan və həyasızca] söylüşlər göndərək cürətində bulunan daşnakların “Vperiyod” adlı qəzetə adlandırıldıqları küçə vəraqələridir.

Bu qəzetə, Qarabağ general-qubernatoru təyindən bəhşlə “Başı” (İbtida) sarlıövhalı bir məqalə yazıb ortaya fitnə və şeytanlıq [şeytanlıq] yumağı atıb, Qarabağ ermənilərini bu sözlə Azərbaycanca qarşı iğtişaşə dəvət edir:

“Qarabağda Azərbaycan general-qubernatorunun peyda olması, yerli əhalinin hissiyyəti-xüsumət-pərvəranəsini mövcub etməyə bilməz [düşməncilik duyğularını əmələ gətirməyə bilməz].” “Müxtəsər, yerli əhali tərəfindən tanınmaq istənilməyən bu yeni hökumət, Qarabağ ermənilərinin ona qarşı müsəlləh [silahlı] işyanı üçün asan bir fitnə olacaqdır.”

“Azərbaycan Hökumətinin böylə imperalizm məqsədinin nəticəsi, ancaq öz tökülünə və mümkün ki, Qarabağ ermənilərinin hürriyət yolundakı mübarizəsinə kömək etmək istəyən Erməni Hökuməti ilə Azərbaycan Hökuməti arasında müharibə müsə-dimalarına müncər olar [toqquşmaları ilə nəticələndir].”

Bu sözlərdən aşkardır ki, daşnaklar, qəzetələr vasitəsilə Qarabağ ermənilərini Azərbaycanca qarşı müsəlləh işyanına təşviq və təhrik edirlər. Və deyirlər ki, qorxmayın, siz üşyan başladığıdan sonra Erməni Hökuməti bəhanə tapıb sizə köməyə gələr.

Bu işyanın müsəlləh olacağına da qəzetə əmindir, çünki Qarabağ ermənilərinin daşnaklar tərəfindən mükəmməl surətdə silahlanmalarını gözəlcə bilirələr. Bəli, bunu biz də bilirik və burasını da yaxşıca bilirik ki, mədam ki, erməni milləti içində daşnak partiyası mövcuddur, nəinki Qarabağda, bəlkə ümum Qafqazda müsəlləh iğtişaş davam edəcəkdir. Millətinizin gözəlini, daşnakların siyasətini görməmək dərəcədə ötrmüzi olan bu partiya, erməni millətinin tamam və kamal məhv və nabud [yox] etdirməyincə şeytanatından əl çəkməyəcəkdir.

Bizim öz yerlərimizə sahib olmaq əməlimizi daşnaklar “imperi-alizm məqsədi” deyər adlandırirlar. Çünki Pənah xanın, İbrahim xanın, Mehdiqulu xanın yerləri ermənilərin yeri imiş! Və o qədər mübahisəli iş ki, onun həllini Paris Konfransından gözləmək lazım gəlmiş!

Lakin Qarabağ məsələsinin həllini Paris Sülh Konfransından gözləmək icab etdiyini, səfərdənlər [səfərdənlər] nəzərində “sülh-cuyənə” [sülhpərvər] görünmək qəsdilə ortaya atan daşnaklar bizi inandırma bilməzlər ki, o konfransın hökmünə tabe olub da bir kərəli kiriyəcəkdirlər.

Azərbaycan Azərbaycan türklərinə tapşırmiş və erməni qul-durlarını Azərbaycan torpağı olan Qarabağdan qovdurmüş olan general Tomson və Milnlərin sözlərinə qulaq asmaq və nəzəri-eti-nəyə almaq istəməyən daşnaklar, əminlik ki, Paris Konfransının da haqq və doğru olacağına ümid etdiyimiz hökm və qəraradlarını pəsənd etməyib [bəyənməyib] bizləri, ümumi Qafqazı və bəlkə bütün dünyanı müsəlləh işyanlarla daim cəmi [narəhat] etmək qəsdində olacaqdırlar. Özgənən iki gözünü çixartmaq üçün özünün bir gözünü qurban etmək politikası yolunu tutmuş olan daşnaklar-dan, nəticəsi hər vaxt erməni millətinin fəlakətdən fəlakətə salan “müsəlləh işyan”lardan başqa özge bir qabiliyyət gözləmək üçün cahil və qafil olmaq lazım gəlir.

Pas, başlanir!
Daşnaklar Qarabağ ermənilərini bizə qarşı işyanə dəvət edirlər. Bu işyanın açıq-açıqına qəzetə vasitəsilə elanı daşnakların bihəyəlliyini sübut edən aşkar dəlillərdən birisidir. Paytaxtımızda bizimlə diz-diza oturan daşnakların bihəyəlliyi bu dərəcə olduğı halda, özge yerlərdə və öz yerlərində oturanlarınki nə dərəcədə olacağına təsəvvürə gətirmək olar...

Gözlərimizi dörd açmalıyıq. Ermənilərə etibar yoxdur, çünki “millət xadimi” olan daşnaklar, bu milləti etibarsız bir dərəcəyə çat-dırdılar. “Müsəlləh işyanlar” törətmək və müharibəyə səbəb olmaq üçün bunlar aşkara və gizlin işlər görüb bizi qafil edə bilirlər. Bu qəflətin nəticəsində başımızda bələlər gələ bilər. Müsəlləh işyan-lar çixartmaq işində çoxdan bəri təcrübə hasil etməklə “ustad” olmuş daşnakların hər bir əməlinə şübhə ilə baxıb, zəif yerlərimizi qüvvətləndirmək, ümum bədənimizi xaininə zərbələrə qarşı zireh-puş etmək [zirehə örtmək] işində möhkəm durmalıyıq.

Lənət başlayana gəlsin!

Hacıbəyli Zeyir

AZƏRBAYCAN
MƏCLİSİ-MƏBUSANINDA

10-uncu iclas

(Keçən nömrədən mabəd)

Hacı Kərim Saniyev - Sorğunun bir qismi neft barəsində idi. Ticarət naziri buna cavab verərək neyə, nə qədər neft getmiş və gedəcək olduğunu deməli idi. Fəqət onun əvəzində kimdən rəhn [girov] aldıqları və kimə icazə verdiklərini deməli izahatını bitirdi. Halbuki, hökumət bina olunanad və türklər dövründə və

ondan sonra ta bu vaxtdək neftin nəyə getdiyini bilmək lazımdır. Onu bilməlisiniz ki, Bakı nefti tamamilə gədir Qazaxa. Qazax, Azərbaycanın qapısı, daha doğrusu birjəsi olmuşdur. Bütün dəmiryolları düşmüşdür möhtəkirəlin əllərinə, hər kəsin mayası çoxdur, yaxud qövmlərəkəbələrinin iş başında duranı var, istədiyi qədər neft alıq-verişi edə bilər. Bu surətlə çox pulsuzlar, cibində altı şahisi olmayanlar şimdiki milyoncu olmuşlar, milyonluq mülkərlər almışlar. İstasyonlardan [stasiyalardan] məlumat toplasanız görərsiniz ki, Qazaxdan bərkisi istasyonlar[d]a camaat ehtiyacı üçün lazım olan neft tapılmır, çünki oralara neft getmir, ya pək az gədir. Bəzən icazənamə Tavus [Tovuz] mövqifinə [stan-siyasına] alınır, lakin neft yənə Ağstafaya gədir, çünki İrəvana Ağstafa tərifi [yolu] ilə göndərilir. Bizdə olan məlumata görə, dekabrın 15-dək Ağstafaya 62 vaqon neft aparılmışdır. Hətta man özüm oradan keçərkən 21 vaqon hazır durduğunu gördüm. Bunun həpsi Qazax qazasından Dilicəna keçmişdir.

Gürcüstən hüdüduca gədən neftin hesabı var. Əgər Nəzarət [Nazirlik] arzu etsə, müfəssəl [təfəssilatlı] hesab ala bilər. O vaxt məlum olar ki, məmurlarımız möhtəkirətlə əl-bir olub nə qədər yolsuzluqlar yapırlar. Hətta hər kəs məmur ilə şərik olmasa, neft keçirə bilməz. Yoldaşımız [Ağaməli] Səməd ağanı həyəcana gətirən həmin bu əhvalatdır. Bunu sübut edəcək dəlillərimiz dəxi var. Səməd ağanın işarə etdiyi tacirin əhvalatını mən müfəssəl söyləyirəm: Həman tacir əvvəlcə burada polismeyster olan Muradovun dalaləti ilə Ermənistanə aparmaq üçün 4 vaqon neftə icazə alır. Yolda neftin bir vaqonu qeyb olur. Neft sərhəddə 70, Karvansarada 200, İrəvanda 600 manat qərarı ilə bəha qiymətə satılaraq cənab polismeysterinə payına yarım milyon manat mən-fəət düşür. Fəqət bu mənfəətdən həman qeyb olan vaqonun zərərinin 48 200 manatını çixmaq istəyir. Muradov buna razı olmayaraq hər işin, həmçinin əldə-əsgər [əsgərliyə çağırış] məsələsinin bunların əlində olduğından taciri hədələməyə başlayır. Tacir qorxudan Tiflissə qaçır.

Mən Tiflisdə iken ərizə verməsinə təklif etdi[m]. Tacir cavabında söylədi ki, hər kəsə ərizə versəm axırda yənə Muradova göndəriləcəkdir. Ona görə bir fayda olmayacaqdır.

Digər bir dəfə Muradov xəstə iken öz təhti-idarəsində [idarəsi altında] olan strajniklər əli ilə bir vaqon nefti 11 arabaya yığaraq Tiflissə göndərir. Müəvini həman arabaları tutub qaytarır. Bunun üstündə naçalniklə müəvini arasında soyuqluq düşür. Amma nəticədə müəvin müqəssir tutularaq qulluqdan çıxarılır, amma Muradov öz yerində qalır. Camaat öylə təngə gəlmişdir ki, bundan sonra gəcələr yolu qəsib aparılın nəfi tutacaqdır, çünki neft gəcələr daşınır.

Bir dəfə də 57 dava yükü neft aparılarkən əsgərlərimiz tərəfindən tutulmuşdur. Digər bir dəfə yənə əsgərlər neft araba-sı tuturlar. Strajniklər neftin pristava məxsus olduğınu bildirir-lər. Əsgərlər qulaq asmayıb nefti qaytarmaq istəyirlər. Pristava xəbər verir. Özü gəlib əsgərlərə 1800 manat verərək nefti keçirir.

Gəcələr neft daşınan yolun ağzındakı kəndin yüzbaşısı xəbər verir ki, oradan gəlmiş neft aparılır. Əmr olunur, tutsun. Bir dəfə tutur. Məlum olur ki, pristavin əmisi oğlunur. Pristav deyir, bu dəfə bərabər, sonra tut. Digər dəfə tutur. Muradovun strajnikli olur. Xülasə böylə-böylə. Şu surətlə möhtəkirəlin həpsi Daxiliyyə və Ədliyyə Nəzarəti qulluğunda olan adamların ki, Ermənistanə, Gürcüstəndə milyonlar qazanıb ev alır, mülk tikdirirlər. Türklər zamanında nöqərgilliklə dolananlar, şimdiki dövlətli, milyoncu olmuşlardır. Qaribədir ki, askı və hazırki hökumət dövründə bu işləri görənələr yənə öz yerlərində dururlar. Hökumət bu beş həftədə bu işlərin qabağını almamışdır. Halbuki yənə bir qədər iş görmək mümkün idi.

Ərzaq işinə gəldikdə, Daxiliyyə naziri gərək deməyəydi türklər ərzəyi atıb gedirlər və işərdən xəbərmiş yoxdur. Əvvəllə, türklər atıb getmişlərdir və gedərək ərzəyi bizim məmurlarımıza tapşırırmışdılar. Sətan da, dağıdın da öz məmurlarımızdır.

Nazir bizə deməliydi ki, filan yerdə filan qədər, filan yerdə filan qədər buğda var, qorxmayın, itməyib, xəbərimiz var. Bir də Ərzaq Nəzarəti Gəncə ərzəq vəkilinə milyon yarım pul buraxmışdır ki, Azərbaycan əsgərlərinə heyvan alsın. Heyvan alınmış, amma pul ilə deyil, zorla qazadan yığılmışdır. Sənədlərlə isbat edərək ki, pul verməmişlərdir.

Bez məsələsinə gəldikdə, Nəzarət hesab verərək deyir filankəsə filan qədər, filan yerdə filan qədər vermmişik, fəqət, bunlar camaata vətəl olmayır [çatmır]. Məsələ, bizim tərəfə göndərilən bez xalqa çatmayıb, yavaşca Tiflissə keçir. Ağstafada bir nəfər 5 min arşın bez satırdı. (17, 18, 20 rublaya satıldı.) Yanaşdım, haradan aldığıni soruşdum. Dedi 11 min arşındır, satıram. Bilməlisiniz ki, ətrafda fəqərə 17-20 rublaya bez ala bilməyib önlənləri əksərən öz libasında dəfn edirlər. Bu hallar həman davam edəcəkmizi? Bu işə diqqət edilməzsə axırı fəna olar.

Bir də Məhəmməd Əmin türklərin gəlməsindən bəhşlə dedi onları “Müsəvat” gətirdi. Doğrudur, sağ olsunlar, əgər onlar 60 min qoşunumuz var...

(Məlik-Yeqanov: Biz demədik, deyənələr utansınlar!
Abbasqulu [Kazımzadə]: Biz dedik gəlib burada düzəldəcəyiz!)

Əgər o vaxt türklər gəlib bizi xilas etdilsə, şimdiki yənə ətrafımızı qara buludlar alır. Bu dəfə kim xilas edəcəkdir? Qafqaziyadakı cümhuriyyətlərin həpsinin ordusu var, yaxşı da saxlanı. Amma biz həmidən zəngin olduğumuz halda əsgərlərimiz necə saxlanı? Hətta bir çoxu çörəyi öz evində yeyir. Bəs necə oldu pullar, kimin cibinə girir ki, əsgərlərimizə çatır? Bunu bilmək, düzəltmək hökumətin borcudur. Döşünə döyən firqə çix-xib əsgərlərimizin bu halını da müdafiə etsin, biz də görək həqiqətən o firqə çalışmış. Burada dedilər ki, neftdən başla-yaraq qaradavoy və fəhlə məsələsində durdular.

(Şəfi bəy: Fəhlə sözü olmadı.)
Məhəmməd Əmin: Deməqoji üçün lazım idi ki, desin.
Sədr: Mən təsdiq edirəm ki, fəhlə sözü olmadı.)

Bir də dedilər ki, məmləkətdə doğru adam yoxdur. Hərgah buna inansaq, gərək indidən dağılıb gedək. Əgər doğru adam yox isə, yəqin onu deyan nətiqin öz dairəsində yoxdur. Sair dairələrdə isə düz adam çox tapılar.

Bununla bərabər ümidvar oluruq ki, yeni hökumət bu nöqsan-ları rəf edər [aradan qaldırar]. Bir az da gözləyir. Əgər bir şey çix-masa onda biz danışıraq.

Yənə var

VÜKƏLA ŞURASINDA
[NAZİRLƏR KABİNETİNDƏ]

8 şubat 1919-cu sənə

* Maliyyə nazirinin mövcud gildilərin [gildiyaların] qiymətini iki dəfə artırmaq barəsindəki məruzəsindən sonra qət edilmişdir.

Maliyyə nazirinin məruzəsini təsvib etməklə [bəyənməklə] tapşırılın ki, Məclisi-Məbusana idxal etmək üçün bir qanun layihəsi hazırlansın.

* Maliyyə nazirinin gömrük təşkil haqqındaki məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Məruzə təsvib edilsin və Nəzarətə tapşırılsın ki, Məclisi-Məbusana idxal edilmək üçün bir qanun layihəsi hazırlansın.

* Türük və Məabir [Nəqliyyat və Rabitə] naziri həzrətlərinin Azərbaycan dəmiryollarında tarifəni artırmaq barəsindəki məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Türük və Məabir naziri həzrətlərinin məruzəsi təsvib edilsin və tapşırılsın ki, böylə qanun layihəsi təsdiqdən ötrü Məclisi-Məbusana idxal edilsin.

Məsəi Nəzarətində

Məsəi Nəzarəti [Əmək Nazirliyi] Bakı telefon xətti cəmiyyəti “Bierinq” və Baş Fabriqni müfəttişə bir böylə məktub göndərmişdir:

Şubatin 11-ində başlanmış telefon xətti tətilini bərtərəf etmək [aradan qaldırmaq] üçün xidmətçilər tərəfindən təqdim edilmiş olan məvacib rəqəmlərini üç ayadək qəbul etməlisiniz. Hərgah üç ayadək ərzəq və mühimət qiyməti artırılıb-əksilməzsə o qədər qalacaqdır.

Xidmətçiləri qəbul və əzl etmək [işdən çıxarmaq] məsələsi Məsəi Nəzarətinin 26 kanuni-sənədiki [yanvardakı] əmrinə ol-malıdır.

ERMƏNİSTAN
HÖKUMƏTİNƏ NOTA

Azərbaycan Cümhuriyyəti Xariciyyə naziri Ermənistan Hökumətinə bu məzmununda bir nota göndərmişdir:

İravan - Ermənistan Cümhuriyyəti Xariciyyə nazirina.
Son günlərdə Azərbaycan Hökumətinin aldığı məlumatından anlaşılır ki, erməni dəstələri başda əfiserlər olmaq üzrə Göycə gölü yanında Azərbaycan torpağına keçərək bu yaxınlarda Qızılvanq, Subatan, Zağalı, Şahab və sair kəndləri dağıtmışlardır. Məzkur [adı çəkilən] kəndlərin kişilərinin bir hissəsi qət edilib, bir hissəsi isə qaçmaqda qurtarmışdır. Bir çox arvadlara təcavüz edilmişdir. Həman məlumat bu sözlərlə qurtarır ki, onu da olduğı kimi təf-silən bildirirəm:

Şahab kəndi sakinlərindən bir arvad bir çox təcavüzlərə məruz qaldığıdan sonra bərabər vermişdir ki, Şahab xəndində bütün kişilər qət edilib, uşaqları isə təndirə salıb yandırmışlardır. Sonra kənd-dən 8 arvad çıxarılıb onların namusuna təcavüz etdikdən sonra buraxmışlardır.

Göycədə vəqə olan bu dəhşətlər barəsində müxtəlif yerlərdən gələn xəbərlər yek-digərinə müvafiqət edir [bir-birini təsdiqləyir]. Ona görə bu işlərin vəqə olduğına heç şübhə yeri qalmayı. Azər-baycan torpağında müntəzəman erməni qitəti [harbi hissələri] tərəfindən bu cür hərəkətlərin icrası və dincliklə yaşayan müsəl-mən başına bu qədər fəlakətlərin gəldiyi bizim hökuməti mülk və çixılmaz bir hala salır. Millətin artıq səbr kasası dolmuş. Bizim camaat hökumət ünvanına kinayələr atıb deyirlər ki, bu cür vəhşətlərin, zülümlərin qarşısına çixmağa hökumətə güc yoxdur və hökumət yalnız protesto teleqrafları ilə iktifa edir [kifayətlənir]. Hökumətimiz ehtiyat edir ki, öylə bir zaman yetişər ki, ehtirasat ilə əsaslanmış və gün-gündən kasbi-şiddət etməkdə [şiddətlən-məkdə] olan xalq həyəcanının qabağını ala bilməz və bu həyəcan fitnəkarlıqla alovlandırılaraq qabağına gələn hər şeyi məhv edər. Hərgah Ermənistan Hökuməti qeyri-məsul şəxslər tərəfindən deyil, məsul erməni qoşunları tərəfindən müsəlmanlara rəva görü-nən bu qədər zülümlərin qabağını almaq üçün tədbirlər ititəz etməzsə [tədbirlər görməzsə] və Azərbaycan hüququna vurulan və zərbələrin önu alınmaza və bu işləri görən müqəssirləri cəzası-na çatdırmaza, o zaman bizim hökumətimiz məcbur olacaqdır ki, bu işdən çixacaq məsuliyyəti öhdəsinə atsın. Bu notanın surəti eyni zamanda Qafqaziyadakı Müttəfiqlər Komandanlığına veril-mişdir.

Xariciyyə naziri əvəzinə:
Adil xan Ziyadxanov

SÜLH ƏTRAFINDA

(Royter acentəliyindən)

* Paris mətbuatı konfransda verəcək səs məsələsinə və böyük dövlətlərlə xırda dövlətlərin bərabər səsə malik olmasına dair verilən protestonu müzakirə edərək deyir ki, bu cür konfranslarda mə-sələlər səs verməklə həll ediləmməz. Konfrans camaat parlaməni deyil, kabinələr parlamanıdır və bu kabinələr parlamanı kabinələr üsulunu təqib edəcəkdir. Kabinələrdə məsələlər səsə deyil, lider-lər tərəfindən həll edilir. Sülh Konfransı beş böyük dövlət nümayəndələrinin tərəfindən aparılıb, konfransın hər bir əməlinə kontrolluq etməlidirlər və onlar bütün cəhan qarşısında məsul-durlar. Böyük dövlətlər ümum mənfələri müdafiə edərək bu cür məsələlərin səsə həllini qiyməti-mümkün hesab edir. Burası mümkün deyil. Zira İngiltərə qəhdən bəri bəslədiyi əməlini, yəni dəniz-lərin açıq olmasını konfransa təklif etmişdir. Təbii ki, konfrans nümayəndələrinin əksəri bu məsələni zidd olması ilə İngiltərə bu əməlini məhv edə bilməyəcəkdir. Hakəza [həbəla] İtaliya ilə Fransa Elzas-Loren və Trentino məsələlərinin səsə həll ediləməsinə razı olmazlar. Ona görə də hər bir məsələnin həllində beş böyük dövlətin razılığı lazımdır. Beş böyük dövlətin nümayəndələri bütün cəlasərdə [iclaslarda] iştirak etdikləri zamanda ikinci dərəcə dövlətlərin nümayəndələri, məsələn İngiltərənin Hindistan və sair müstəmləkələri nümayəndələri məclisdə ancaq o zaman iştirak

edəcəkləridir ki, onlar dəvət olunalar. Deməli, hər kəsi maraqlan-dıran dənizlərin azad edilmiş məsələsi müzakirə edilərkən bütün nümayəndələr, o cümlədən İngiltərənin müstəmləkə nümayən-dələri də iştirak edəcəkləridir.

Klemansonun bəyanatı

“Havas” agentəliyi xəbər verir ki, Klemanso Fransa Məclisi-Məbusanına məruzə verdiyi zaman demişdir ki, konfrans rəyində ixtilaf təbiiydir. Hərgah ixtilaf olmasaydı o cür şüranın dəvatinə də məhəl [ehtiyac] qalmazdı. Klemanso əlavə etmişdir ki, hərçənd Sülh Konfransında olan mübahisənin elan ediləməsinə əsasən razı isə də, fəqət bir maddə gərəklə gizli ola. O da budur ki, bir hökumətin konfransa etdiyi bir təklifə sair bir dövlət rəisi razı olmaya. Cəmiyyəti-Əqvam [Millətlər Cəmiyyəti] məsələsinə keçərək Klemanso deyir ki, hərgah konfransda Cəmiyyəti-Əqvam məsələsinin bir həqiqət olaraq meydana çixmasına hamı alışmasa, o zaman Cəmiyyəti-Əqvam məsələsi bir xəm xəyaldən ibarət olub qalacaqdır. Fransanın məqsədlərindən birisi də budur ki, mədəni millətlər arasında tam etilaf [uzlaşma] əmələ gəlib, istiqbalda [gələcəkdə] hər b təxribatı önu alınsın.

* Dünan Parisdə Romanıyanın ərazi bərabərindəki tələbatını müzakirə edəcək komissiyaların birinci iclası vəqə olmuşdur. Məclisin sədrliyinə Tirdiem, müavinliyinə isə de-Matino intixab edilmişdir.

Cəmiyyəti-Əqvam

Cəmiyyəti-Əqvam məsələsinə müzakirə üçün yekşənbə [bazar] günü Quan, Leon Burjua, lord Robert Sesil və Venizelosun iştirakı ilə iclas əqd edilmiş [baş tutmuş]. Bu iclas konfransa Cəmiyyəti-Əq-vam məsələsi barəsində bir məruzə verəcəkdir. Məzkur [deyilən] məruzə mümkündür ki, Cəmiyyəti-Əqvam təşkilinə bir zəmin hazırlasın. Bu layihə komissiyada təshih edilədikdən sonra hər bir nümayəndə öz hökumətinə də təqdim edəcəkdir. Hərgah layihə böyük təbəddülətə [dəyişikliyə] uğramaza, o zaman Sülh Konfransında təsdiq ediləcəkdir. Bu məsələ Vilsonun Amerikaya gətirməsindən qabaq, yəni fevralın 18-dən əvvəl həll ediləməlidir.

* Parisdə Sülh Konfransında yanvarın 25-də dənizlər, nəhirlər, dəmiryollar və yeni təşkil edilmiş dövlətlər məsələsi müzakirə edilmişdir. Macarıstana dənizə çixmağa müsədid veriləcəkdir. Səlanik azad iskolə [liman] olmalıdır. Hakəza [həbəla] Dardanel ilə Bosfor da azad olmalıdır. Bir neçə dəmiryollarını, o cümlədən Bağdad dəmiryolunun, Don və Reyn nəhirlərinin beynəlmil olması dəxi həman məclisdə müzakirə edilmişdir. Əsasən qət edilmişdir [qərarə alınmışdır] ki, bir neçə millətin mənfəətdar olduğı dəmiryollar beynəlmilə kontrol altına alınsın.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

("Royter" acentəliyindən)

Almaniyadan ötrü şərait [şərtlər]

Berlindən xəbər verirlər ki, təzənlərin olan mütarikə şəraitinə [təşəks şərtlərinə] bu tələbatlar daxil edilmişdir:

- 1) Fevralın 1-nə qədər Almanıya 57 min kənd və fəllahət [əkinçilik] məşinaları verilməlidir;
- 2) Harbi asirlərlə fəna müəmilədə [pis rəftarda] bulunanların hamısı cəzaya giriftar edilməlidirlər;
- 3) Reyn nəhrinin sağ tərəfindəki istehkamət təşkil edən Strasburq qalası xəttinin zabt ediləməsi ixtiyarı Müttəfiq dövlətlər əlində qalır.

Polyaklar Poznanda

Berlindən verilən teleqrafda deyilir ki, Poznanda olan Polyak Milli Şurası Hökuməti xəbərdar etmişdir ki, asayış bərpa edilmiş qəsdilə Milli Şura Poznan əyalətinin idarəsini öz əhdəsinə almışdır.

Spartakların güllənməsi

Berlindən xəbər verirlər ki, Şpandauda həbs edilən Spartak başçılarının 4 nəfəri qaçmaq istərkən güllələnmişdir.

Bolşevik Rusiyada yatalaq

Petroqraddan verilən xəbərlərə nəzərən bolşevik qəzetələri Petroqradda, Moskva və Saratovda gündən-günə artmaqda olan səpmə yatalağın iştiracından [yayılmasından] vahiməyə düşmüş-lərdir. Qəzetənin rəvayətinə görə, yalnız bir xəstəxanada 12 həkim-lə, 40 nəfər şifəqat bacıları halak olmuşlardır. Ölüm o qədər artıqdır ki, tabut xərfləmək bacılı xərincəddir.

Ukrayna Hökumətinə müavinət

Odessada olan Müttəfiqlər komandası qərar qoymuşdur ki, bolşeviklərə mübarizə edən ukraynalılara hər cür ləvazimi-hər-biyyə [harbi ləvazimat] ilə kömək edəcəkdir.

Yvanada iğtişaş

Yanvarın 29-da axşam vaxtı işsiz əmələlərin [fəhlələrin] böyük cəlasələri [iclasları] vəqə olmuşdur. Bu əmələlər hər gün özlərinə 15 kron miqdarında maas verilməyi tələb edirmişlər. Əmələlər bir ağzından təhdiddə bulunaaraq demişlər ki, hərgah onlara maas veril-məsə özləri çərasini taparlar.

* Parisdə ruslar tərəfindən könüllü qoşun dəstəsi təşkil ediləcəkdir. Bu dəstə Rusiyada general Denikin qoşunlarına mü-l-həq olub [birlişə] iş görəcəkləridir.

* Stokholm qəzetələri bəyan yazırlar ki, bir neçə böyük Amerika şəhərində Şimali Rusiyə rayonunda bolşeviklərə müharibələr vəqə olmuşdur. İnadi müqavimətdən sonra Alagir, Yerəlaqar, Biraqzanq, Kadqaron və qeyri kəndlər qərd edilmişdir.

QƏZETLƏRDƏN

Şimali Rusiyada bolşeviklərlə müharibə

Tiflis qəzetələri Sxinvaliden, Cənubi Osetin Milli Şurasından böylə bir teleqraf almışlardır:

Voyenni Osetin yolu [Hərbi Osetin yolu] ilə alınan məlumata görə bu axır günlərdə Şimali Rusiyə rayonunda bolşeviklərlə müharibələr vəqə olmuşdur. İnadi müqavimətdən sonra Alagir, Yerəlaqar, Biraqzanq, Kadqaron və qeyri kəndlər qərd edilmişdir.

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 13 fevral (Cümə axşamı günü) tarixli 113-cü nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transferasiyası

Əhali məsələlərə qətcəmişdir. Bu yaxınlarda öz ailəsi Alagira getmiş olan Cənubi Osetiya Milli Şurası üzvü polkovnik Pliyev müharibə əsnasında qəfətdən qatlı edilmişdir.

Milyukov

Rusiya əhvalı haqqında Fransa və İngiltərə hökumət dairələrinə məlumat verməkdən ötrü Parisə və Londona gedən Milyukov və qeyrilər haqqında böylə xəbər verirlər:

Milyukov Parisdə böyük müvəffəqiyyətsizliyə düşər olmuşdur. Milyukovu nainki qəbul etməkdən imtina etmişlərdir, hətta üç günün müddətində Parisdən çıxmağı belə təklif etmişlərdir. Milyukov bu tələbatı qəbul ilə Parisdən çıxıb, Londona getmişdir. Burada Milyukov İngiltərə Hökuməti nümayəndələri tərəfindən hüsn-təvəccöhlə qəbul edilmişdir. Sonradan Milyukov dübarə Parisə gəlir Klemanso sədarəti altında Rusiya işlərinə baxan xüsusi komissiya heyətinə daxil edilmişdir.

Türkiyədə rusların mühafizəsi

İtaliya Hökuməti əcnəbi və Cənubi Rusiyada olan xüsusi heyət nəçənləki xəbər verir ki, Rusiya ilə Türkiyə arasında müharibə başladığı zaman Türkiyədə olan rusların mənəfiyini mühafizə etməyi öhdəsinə alan İtaliya Hökuməti Rusiya ilə Türkiyə arasında rəsmi münasibətə başlanana qədər yenə də Türkiyədə olan rusların mənəfiyini mühafizə etməkdə davam edəcəkdir.

Moskvaya hücum

Qəzetlərin məlumatına nəzərən könüllü dəstələri Müttəfiqlərlə birlikdə Moskva üzərinə yürüş etməyə hazırlaşır. Tərtib edilmiş olan ümumi planla zənn edilir ki, may ayınadək bolşeviklər əleyhinə olan müharibə qurtaracaqdır.

Kolçak ordusu

Amiral Kolçakin qoşunları Perm şəhərini işğal etdikdən sonra Vyaçka və Samara üzərinə yürüş edirlər. Sibirya qoşunlarının Arxangelskda Müttəfiq qoşunlarla birləşməsi ehtimal olunur.

BAKİ XƏBƏRLƏRİ**Cəmiyyəti-Xeyriyyədə**

Şənbə günü şubat [fevral] ayının 8-ində, 1919-cu ildə, Bakı Bələdiyyə İdarəsində Qasim Qasimov cənəblərinin təhti- sədarətində [sədrliyi altında] Bakı Müsəlman Cəmiyyəti-Xeyriyyəsi İdarəsinin birinci iclası vəqə oldu. Məclisdə hazır idilər: Şeyxülislam axund Molla Ağa Ağəlizadə, müftü Mustafa Əfəndizadə, Bakı qəzası axund Əbdürrəhim Hadizadə, axund Mirməhəmmədkərim Hacı Mirçəfərzadə, Abbas Eyvazov, Mirza Əsədullayev, Əsədulla Əhmədov, Ağa Qəni Məhəmmədov, Musa bəy Əmircanov, İsmayıl bəy Səfəraliyev, Hacı Yusif Mehdiyev, Mehdi bəy Həcinski. Müttəfi-qülqövlü [yekdilliklə] Bakı Müsəlman Cəmiyyəti-Xeyriyyəsi İdarəsi sədarətinə Qasim Qasimov, müavinini-sədrliyə Əbdüləli bəy Əmircanov, xəzinədarlığa Musa bəy Əmircanov, katibliyə Mehdi bəy Həcinski intixab olundular. Müvəqqəf qərgüzərligə Mirəbbas Seyidəlizadə məmur olundu.

İdarə üçün mənzil tutmaq məsələsi barəsində müzakirə olunduqda üzvlərdən Abbas Eyvazova təpsirildi ki, Məhəmmədhanifə Tağıyevdən kirayə ilə üç otaq tutsun və bu barədə bir heyət seçildi ki, "İsmailiyyə" mənzilinə baxıb orada mümkün olduqca yaxın zamanda bir neçə mənzil təmir olunsun. Bu heyətə İsmayıl bəy Səfəraliyev, Əsədulla Əhmədov, Abbaslı Kərimov intixab olundular. Bununla bərabər bunlara mühəvəvlə olundu [təpsirildi] ki, əhli-xiyrədən [mütəxəssislərdən] kimi lazım bilərlərsə dəvət etsinlər. İdarənin işləməyi barəsində qəfətləndi ki, həftədə bir gün cümə axşamlar axşam saat 6-da idarənin iclası vəqə olsun.

Cəmiyyətin varidatına gəldikdə, bəzi rəylər meydana çıxdı. İdarə qəfəti ki, cəmiyyətin varidatını artıрмаq üçün müvəqqəf bir heyət intixab olunsun. Bu heyət öz fikrini əvvəlincisi iclasadək bir layihə şəklində təqdim etsin. Heyətə Ağa Məhəmmədov, Musa bəy Əmircanov, Abbas Eyvazov, müftü əfəndi, şeyxülislam, İsmayıl bəy Səfəraliyev, Əsədulla Əhmədov seçildilər.

Bakı Ünəs [Qadınlar] Müsəlman Cəmiyyəti-Xeyriyyəsi təhti- idarəsində olan darüleytam (priyut) [yetimxana] barəsində Mehdi bəy Həcinski bəyanat verdi və bu barədə sadr və katibə idarə vəkalət verdi ki, Ünəs Müsəlman Cəmiyyəti-Xeyriyyəsi İdarəsi ilə müzakirədə bulunub, bəzi məsələləri həll edəndən sonra darüleytami Bakı Müsəlman Cəmiyyəti-Xeyriyyəsi öz öhdəsinə götürsün. Sədr Qasimov öz ənasının vəfatı münasibəti ilə 5 min manat, Həsən Ağayev və Əliabbas Sultənov birər min manat cəmiyyəyə ianə verdiklərini Şeyx həzrətləri idarəyə elan etdikdə idarə qəfəti etdi ki, ianə sahibi Qasimov və qeyrilərinə qəzetə mövciyyəncə izhari-təşəkkür olunsun.

Mədən və zavod qulluqçularının həmkarlar ittifaqı

Bazar günü fevralın 16-da səhər saat 10-da Balaxanı krujokunda mədən və zavod qulluqçuları həmkarlar ittifaqının Balaxanı şöbəsi idarəsi tərəfindən ümumi iclası təyin edilmişdir. Müzakirə ediləcək məsələlər bunlardır:

- İdarənin məruzəsi,
  - Üzvlük haqqının miqdarı təəyyünü,
  - Sülh komissiyası,
  - Konfrans haqqında məruzə,
  - İclasda qaldırılacaq məsələlər.
- İttifaq üzvlərinin hamısının gəlməsi lazımdır.

Bələdiyyə İdarəsində

Bələdiyyə İdarəsinin 12 şubat 1919-cu sənə tarixli iclasında Bələdiyyə İdarəsi və Məkatib [Məktəblər] şöbəsi üzvü Orucali Orucaliyevin xalq məktəbləri müəllimlərinin müsiri [yoluxucu] xəstəliklərlə mübarizə etmək üçün faaliyyətə cəlb etmək barəsindəki məruzəsini istemə etdikdən [dinlədikdən] sonra qəfəti edilmişdir ki, 14 şubatda olacaq müəllimlər iclasına bir nəfər doktor göndərsin ki, müsiri xəstəliklər barəsində məlumat versin.

* Daxiliyyə Nəzarəti Bələdiyyə İdarəsinə müraciətən məlum etmişdir ki, keçən kanuni-sanininin [yanvarın] 29-dakı hökumət iclası qəfəti etmişdir ki, Bələdiyyə Məclisi intixabatına [seçkilərinə] dair qənan layihəsi hazırlansın. Bununla Bələdiyyə İdarəsinə məlum edilmişdir ki, Bələdiyyə Məclisindən üç üzv və Bakı işlə-rində faaliyyətdə bulunan camaat xadimlərindən üç üzv həman qənan layihəsi hazırlayacaq

xüsusi komisyona göndərsin. Nəzarət rica etmişdir ki, göstərilən zəvatın əsəmisii [şəxslərin adları] məlum edilsin.

ƏRZAQ İŞLƏRİ

Ərzaq Nəzarəti Hökumət İşləri müdirinə yazır ki, İran tacirlərindən həz edilən 12 min put quru meyvənin (çərəzin) qaytarılması üçün İran konsulusun istidəsi [xahişini] münasibəti ilə sizə xəbər veririk ki, konsul tərəfindən İran tacirlərinin siyahısı təqdim edilmədiyinə görə cavab verilməsi təxirə düşmüşdür. Ərzaq Nəzarəti siyahısız bu işi aşkar etmək və bu işlə əşinə olmaq imkanından məhrum olmuşdur. Konsulun bu istidəsi Azərbaçan Hökuməti təşkil edilənə qədər sabiq ərzaq təşkilatları tərəfindən qaldırılan ümumi məsələlərin həlli ilə əlaqədardır. Bu məsələ xeyli mühüm olduğuna görə Vükəla Şurasında [Nazirlər Kabinetində] həll edilməsi üçün bu yaxın günlərdə Ərzaq Nəzarəti tərəfindən Şurayı-Vükəla rəisinə göndəriləcəkdir. Burasını dəxi qeyd etməlidir ki, bu barədə konsul dəxi xəbərdar edilmişdir.

* Ərzaq Nəzarəti Dəmiryol Nəzarətinə yazır ki, Ərzaq Nəzarətinin ərzaq şeyləri alıb, hazırlayıb və göndərən vəkilləri Azərbaçan dəmir yollarında qatarlarda sərnişin çox olduğuna görə hər dəfə böyük müşkülətdə düşər olurlar. Buna görə Dəmiryol Nəzarətindən xahiş olunur ki, Ərzaq Nəzarəti vəkillərinin halını nəzərə alıb bundan belə onlar üçün xüsusi bir xidmətçi vəqənu vəgüzər edilsin [ayrilsin].

* Qazax uyezdi Xanlıqlar kəndi əhli Əhməd bəy Dilbəzov Ərzaq Nəzarətinə müraciətə Azərbaçan dairəsindən Gürcüstana Borçalı uyezdinə dəyirman üçün bir və ya iki dinamə maşını ilə bir dənə neftə mator aparılması üçün icazə verilməsi xahişində bulunmuşdur. Bunun əvəzində məzkur [adı çəkilən] Əhməd bəy Gürcüstəndan Bakıya Ərzaq Nəzarəti namına [adına] aparacağı şeylərin qiyməti bərabərində lobu və tənbəki gətirməyi vəd edir. Ərzaq Nəzarəti Əhməd bəyin bu istidəsini [xahişini] Ticarət və Sənəat Nəzarətinə yazıb, Ticarət və Sənəat Nəzarəti tərəfindən məzkur maşınların Azərbaçandan aparılması üçün icazə verilib-verilməyəcəyini və etiraz olmadığı zaman müşarünəliyəhlə [adı çəkilən şəxsə] şərait əqd edilməsinə [şərtnamə imzalanmasına] cavab verilməsini xahiş etmişdir.

* Ərzaq Nəzarəti Qafqaziya ordusu ərkəni-hərb [qərgəh] qulluçu və zabitlərinin Tağıyev fabrikasından manufaktura buraxılması istidanamələrini [xahişlərini, ərizələrini] və siyahısını Ticarət və Sənəat Nəzarətinə göndərər, bu barədə binəgüzərlidə bulunmağı [sərəncam verməyi] xahiş etmişdir.

* Ərzaq naziri Hökumət Kontroluna yazır ki, Nəzarətin [Nazirliyin] yanvarın 25-də olan əmrinə görə Ərzaq Nəzarəti anbarlarına varid olan [gələnlə] malların nə cür mal olduğuna müəyyən və qəbul etməkdən ötrü xüsusi bir komissiya təşkil edilmişdir. Hökumət Kontrolu nümayəndəsinin bu komissiyada iştirak etməsi daimi surətdə lazım olduğundan, bir nəfər nümayəndə göndərilməsi xahiş olunur.

* Ərzaq Nəzarətinin mal alıcı şöbəsi mal təqdim edici [paylayan] şöbədən xahiş edir ki, şöbəyə məxsus çörəkçi dükkanından ötrü Skobelev qardaşları dəyirmanından 20 kisə buğda unu buraxılması üçün order yazsın.

AZƏRBAYCANDA**Azərbaycan Parlamentində erməni məbusları**

Bakı Erməni Milli Şurası Azərbaycan Hökumətinin binəgüzərliyi [təşəbbüsü] ilə Azərbaycan Parlamentinə Erməni Milli Şurası tərəfindən seçildiyi [aşağıdakı] şəxsləri nümayəndə intixab etmişlərdir [seçilmişlər]:

- S. S. Taqianosov (Birja komitəsinin sədri);
- Arşak Paronyan;
- Y. Taqianosov;
- P. X. Çubar[yan].

Bu günlərdə Gəncədən ermənilər tərəfindən dəxi 4 nəfər erməni nümayəndəsi gələcəkdir və bunlar Azərbaycan Parlamentində erməni fraksiyonu təşkil edəcəkdirlər.

Dəmiryolunda

Fevralın 5-ində və 7-nci gecəsində Bakıya əzimat edən [gedən] poçta qatırı Hacıqabul mövqifini [stansiyasını] keçdikdən sonra dəf-ətən [birdən-birə] çöldə dayanar, vəqən altına iki kisə yüklü olan bir at düşər. İngilis və Azərbaçan qaravulları bu kisələrə baxıb, kisələrin birində patron, digərində isə tüfəng olduğunu kəşf etmişlərdir. Bu yerdən bir nəfər qəçdiyi üçün qaravullar həman adama atəş açıb onu yəralamışlar. Sonra müxtəlif tərəflərə güllə ataraq və bu təriq [yol] ilə həman yəralının yoldaşını tapmaq istəmişlərdir. Bu güllələrdən müqəbil tərəfdən də atəş açılıb, nəhayət hər iki tərəfdən atışma başlanmış və nəticəsi olaraq konduktorun dediyinə görə sərnişinlərdən bir nəfər ölüb, iki nəfər də yəralanmışdır. Yəralıları qətdə aldıqdan sonra Bakıya mütvəccihən [tərəf] hərəkət etmişlər.

Lənkərəndən

(Xüsusi müxbirimizdən) Bizim bədbəxt şəhərimizdə səpmə yatalağ naxoşluğu şiddətlə hökmərandir. Hər gündə 20 adamdan ziyadə tələfat verərək şəhərin səkanəsi adədinə [əhalisinin sayına] xeyli bir zərba vurulur. Şəhərin müsəlman hissələrində isə mollarların tədfini [dəfn etməyi] bacaramadığı qədər ziyadə [adam] ölməklə, buna əsaslı bir tədbir ittixaz edilmədiyi [tədbir görülmədiyi] təqdirdə şəhəri əhalisiz bir xarəbazara mübəddəl etməklə [çevirməklə] təhdid edir. Bundan başqa, köylərdə yatalağ, qızılca, çiçək və differit [difteriya] kimi uşaq naxoşluqları hər gün bir çox canları alır. Bütün bunlara rəgəmn kəndini rəsmi "Muğan Cümhuriyyəti" adlandırın məhəllə [yerli] hökumət yalnız köylərin deyil, hətta şəhərin bu müğayiri-hif-züssihə [antisani-təriya] hallarını dəyişməyə bir etinə dəxi etməyib, kəndinin camaat işlərində nə qədər bacarıqsız olduğunu bilfeil [əməli surətdə] göstərər. Bundan başqa hər gələli bir zaman idarəni kəndi əllərinə alıb qəfəti cib mənəfəlləri təmin etməyə məşğulduurlar. Vətanimizin qənanı sovuran bu məşum və laim [alçaq] xunxarlardan [qaniçənlərdən] məmləkətimiz nə vaxt azad olacaq?!

Teymur bəy Bayraməlibəyov

Tavuslu

GÜRCÜSTANDA**Axiskada hərəkəti-hərbiyyə**

General Mazniyev hökumətə xəbər verir ki, Parexi kəndi əsgər-lərimiz tərəfindən zəbt edilmişdir. Başqa kəndlərə təklif edilmişdir ki, silahlarını rayon komissarlarına təslim etsinlər. Bundan əlavə, türk zabitlərinin və əsgərlərinin uyezddən kanar edilmələri təklifi dəxi olunmuşdur. Əks surətdə onlar əleyhinə silahla iş görülməcəkdir.

Tilavda hərbi hərəkətlər

Tilavdan general-qubernator [Şalva] Maqlakelidzeyə teleqraf edirlər ki, milissionerlər və qvardiya əsgərləri Ləzgi kəndini bilaixtilaf [toqquşmasız] tark-silah etmişlərdir. Quldurlar təqib edildikdə atış-maq vəqə olub, bir nəfər ölüb, biri yəralanıb, iki nəfər tutulmuşdur. Eyni zamanda digər tərəfdən Orbitubani komissarı məşhur quldurun dəstəsini təqib etdikdə dəstəbəsi öldürüüb, beş nəfər tutulmuşdur.

Soçidə ermənilər

Erməni Milli Şurası Soçi nahiyəsində yerli erməni əhalisi tərəfin-dən Gürcüstan əsgərləri əleyhinə çıxışlar vəqə olduğu xəbarını alaral-maz dərhal qərara almışdır: Soçi Milli Şurasına teleqrafla təklif etsin ki, əhalinin sakit edilməsi üçün tədbirlər ittixaz edilsin [tədbirlər görü-lün]. Eyni zamanda qərara alınmışdır ki, Gürcü Hökumətindən xahiş edilsin ki, Soçiyə göndəriləcək komissiyaya Erməni Milli Şurası tərəfindən də bir nəfər nümayəndə daxil edilsin.

Həbslər

Tiflisdə həbs edilən zabitlər arasında general Kumilov və qeyriləri həbs edilmişlərdir.

İstəzəli-əsgəriyyə [Hərbi çağırış]

Gürcüstan Hökumətinin əmrinə görə Kutais quberniyası ilə Suxum nahiyəsində 27-28 yaşında olanlar əsgərliyə alınrlar.

İdəreyi-örfiyyəyi-əsgəriyyə elanı

Suxum və Qəra nahiyələri Gürcüstan Hökuməti tərəfindən idareyi-örfiyyəyi-əsgəriyyə [hərbi fəvqələdə vəziyyət] altında elan edilmişlərdir. General Gedevanışvili general-qubernator təyin edilmişdir.

General Milin əzimatı

Müttəfiq ordusunun Baş komandanı General Miln Tiflisdən Batuma əzimat edib [gedib], oradan da İstanbula əzim olmuşdur [yola düşmüşdür].

Buğda

Fevralın 5-da Novorossiyskdən Potiya 20 min put buğda gətiril-mişdir. Fevralın 9-unda bu buğda Tiflisa gətiriləcəkdir.

Gürcüstan ilə Könüllü ordu müharibəsi

Gürcüstan Xariciyyə naziri Soçidən alınan əhvalatları Tiflisdə olan İngiltərə heyətinə xəbər vermişdir. İngiltərə heyəti dərhal Könüllü ordu komandanına teleqraf vurub hərəkəti-hərbiyyənin təzliklə dəyandırılmasını tələb etmişdir. Gürcüstan Xariciyyə Naziri Tiflisdə olan İngiltərə heyətinə böylə bir nota ilə müraciət etmişdir:

“Sizə məlumdur ki, Soçi nahiyəsi Müttəfiq dövlət komandanlığının razılığı və təkidli ilə gürcü əsgərləri tərəfindən zəbt edilmiş idi. Buna görə Gürcü Hökuməti ümidvər idi ki, bu iş heç bir tərəfin itxtilafına bais olmaz. Yanvarın 9-unda Soçi nahiyəsindən Gürcüstan Xariciyyə Nazirinin cəf edilməsinə sizə xəbər verib, məzkur [adı çəkilən] dəstələrin Gürcüstan mənəfiyi əleyhinə cəf edilib-edilməməsi haqqında məlumat verilməsini xahiş etmişdim. Buna cavab olaraq yanvarın 31-ində və fevralın 1-ində siz yenə xəbər verdiniz ki, İngiltərə Hökuməti gener-al Denkinə xəbər vermişdir Gürcüstanın tamamiyyəti-mülkiyyəsinə [ərəzi bütövlüyünə] mühafizə ilə Gürcüstanın daxili işlərinə qarış-masın. Sizin bu notanız Gürcüstan Hökumətinə kafı dərəcədə təminat verdi ki, məzkur nahiyəyə cəf edilən Könüllü ordu dəstələri Gürcüstanı təhdid etməyir. Bununla belə, aldığımız rəsmi məlumatla görə, Könüllü ordu dəstələri fevralın 6-sında əhdşikanəna [xainca] bir surətdə Soçi nahiyəsində olan əsgəri dəstələrimiz üzərinə hücum edib, həman günün axşamı isə Könüllü ordu generalı Bruneviç tərəfindən Soçi nahiyəsində olan əsgəri dəstələrimiz komandanı general Koneva ultimatum vermişdir. Könüllü ordunun bu tövr əhdşikanəna bir surət-də hücumu sizin verdiniz təminatı xələldən əhdşiyinə görə Gürcüstan Hökumətinin Könüllü ordu hücumu əleyhinə qəti surətdə protesto etdiyini sizə xəbər verib, əlavə edirəm ki, Gürcüstan Hökuməti öz mənəfiyini mühafizə etmək üçün tədbirlər görüb, Gürcüstan Cümhuriyyətinin məsuniyyətini [toxunulmazlığını] və əhalisinin hüquq və mənəfinin əldə silah olaraq müdafiə edəcəkdir.

Xariciyyə naziri Gegeçkori”

Dükən satılır

Krasnovodski küçədə 10 nömrəli evdə olan Bünyatovun baqqal dükəni satılır. Xahiş edənlər saat 9-dan 2-yədək məzkur [adı çəkilən] dükəna müraciət edə bilər.

2688

“Azərbaycan”**qəzetəsi idarəsindən**

Əmələ və xidmətکارların məvacibi artırılmağa binaən [görə] və şəhərimizdə intişar olan [nəşr edilən] qəzetələrin qiyməti artmağa müvafiq olaraq bu gündən bir də qəzetəminin hər nüsxəsinə 70 qəpikdən 80 qəpikədək artırmağa məcbur olduğumuzu möhtərəm qərə və qariyələrə [kişi və qədin oxuculara] elan edirik.

İdarə

b.

Bakı Müsəlman Ünəs**Cəmiyyəti-Xeyriyyəsi**

13 şubat (fevral) 1335 (1919) ildə

Obşestvenni Sobraniyanın

[Bakı İctimai Yığıncağının]

yay mənzilində

“BİR FINCAN ÇAY”

təşkil edir. Salona dəvətnaməsi olmayanlar buraxılmayacaq. Binaənileyh [buna görə] dəvətnamə almayan zəvəti-möhtərəmdən [möhtərəm şəxslərdən] rica olunur ki, hərəğah arzu etsələr, həman gün 13 şubat saat 12-dən 8-dək klubda müsəmirə müdirilərindən dəvətnamə ala bilər.

İdarə

38

Qızıl və gümüş sənətkarlarının**qənaət cəmiyyəti idarəsi**

Ümum üzvlərə elan edir ki, cümə günü fevralın 14-ündə səhər saat 10-da Balaxanski küçədə 61 nömrəli Şirvanovun evində cə-miyyətin ümumi iclası vəqə olacaqdır.

Baxılacaq məsələlər:

- 1918-inci il hesabatının müzakirə və təsdiqi;
- Yeni idarə intixabı [seçkilisi];
- Cari məsələlər.

Saat 10-da qənanə müvafiq miqdarda üzvlər gəlməzsə, iclas saat 11-də qənanı olaraq açılacaqdır.

2687

Doktor Ləronovun**cərrahiyyə və arvad xəstəxanası**

(Bazarnı və Qubernski küçələrinin kəçində) naxoşlar qəbulunu təzələmiş: 1) Xəstəxanada yatmaq ehtiyacı olanlar həməvəqət [həmişə]; 2) Gələnlər xəstələr səhər saat 9-dan gündüz saat 4-ə qədər.

Xəstəxananın həkimləri: Arvad xəstəliklərindən: doktor V.Q.Mitrofanov. Cərrahi xəstəliklərindən: doktor A. I. Okinşevič, dok-tor Mir Əsədulla Mirqasimov.

2683

Контора Агентуры и Комиссии "И. Фани и Ко."

Бакы, Церковная 70. Телѐф. N 22-28. Почт. ящ. N 13.

Агентура və komisyon kantору İ. Fani və kompaniyası. Bakı, Serkovni küçədə 70 nömrəli evdə. Telefon nömrəsi 22-28.

Поçта yeşiki 13.

Kimdə nə mal varsa və kimə nə mal lazımsa bizim kantora müraciət etmələri təvəqqe olunur. Hər cür malların satşını qəbul və qəbul edilən mallar üçün qabaqca pul (ssdua) buraxırız. Sair şəhər-lərdəki komisyon və agenturlardan öz mənəfətləri xatirlərinə ünvan-larını göndərmələri mətlubdur [tələb edilir]. Kantorumuz hər gün səhər saat 8-dən 2-yədək, axşam 4-dən 7-yədək açıqdır.

Elan**Hökumət mətbəəsi**

Ümum kitab-füruşlara [kitab satanlara] və mağaza sahiblərinə elan edir ki, həmin mətbəə tərəfindən təzə və köhnə üsul ilə türkçə və rusca **divar təqvimii** satışa qoyulmuşdur. Qiyməti 8 manatdır. Külli əlicilərə 6 manat. Külli miqdarda müəəllimlərə [şagirdlərə] məxsus əşya və dəftərlər dəxi satılır. Xahiş edənlər Birjəvov küçədə Skobelevin 17 nömrəli evində Hökumət mətbəəsinə, yaxud Kolyubakinski küçədə 37 nömrəli evdə “Azərbaycan” qəzetəsi idarə-sinə müraciət edə bilərlər.

24-T

Ziraət və Əmlak naziri tərəfindən

Bununla ümumə elan edilir ki, Bakı quberniyası, Nazir qəzası, Muğan düzündə, Orta Muğan kanalı və Aşağı Muğan kanalının cənub-şərq dairəsindəki suvarılan yerlər müzəvidə (torq) ilə icarəyə verilir. Hər kas orada 1919-uncu il yazlıq, 1919 və 1920-nci il payızlıq, 1920-nci il yazlıq əkin əkmək istəyə, həman yerlərdən icarəyə götürə bilər. Bunu da bilməlidir ki, icarənin vaxtı son məhsul yığıldıqdan iki həftə sonra bitir.

Məzkur [adı keçən] yerlər Cavad qəzası, Qalaqayın (Petropavlovka) kəndində xəzinə yerləri mübəssiri [nəzarətçisi] Yuryevin təhti-sədarətində [sədrliyi altında] bulunan xüsusi komisyon tərəfindən yeni qayda mart ayının 1-indən 7-sinədək bir həftə zərfində [ərzində] icarəyə veriləcəkdir. İcarə şəraiti [şərtləri] kondit-siyalarda [müqavilənamələrdə] müfəssələnlə [ətraflı] yazılmışdır. Şəraiti bilmək olar: Ziraət Nəzarətinin Torpaq şöbəsində (Vodovozni küçə, nömrə 8). Yenə həman Nəzarətin Su şöbəsi və Əkin və fallahət [kənd təsərrüfatı] şöbasında (Telefonni küçə, nömrə 6). Gəncə Ziraət şöbasında (Gəncə şəhəri) və məhəllələrdə [yerlərdə] xəzinə yerləri mübəssirləri, qəza qaimməqamları, Cavad, Şamaxı, Göyçay, Quba, Gəncə, Ərəş, Cavanşir, Zəngəzur, Qazax, Qarıyagın, Şəki və Şuşa qəzalarında mənətaqə pristavları dəftərxanalarında.

Ziraət naziri vəzifəsinə ifa edən:

H. Sultənov

Nəzarətin Torpaq şöbəsi müdiri:

Şpitalski

36

Drama**Axşam Tamaşası****Azərbaycan Hökumətinin Teatrosunda**

Zülfüqar bəy və Üzeyir bəy Hacıbəyli Qardaşlarının Müdiriyəti cümə günü cəmədiyələvəllə ayının 13-ündə 1337 sənəsi (fevralın 14-ündə 1919-cu ildə) təntənəli bir surətdə bu mövsümdə əvvəlincisi dəfə olaraq mövqeyi-tamaşaya qoyula-caqdır məşhur tarixi faciə

Ağməhəmməd şah Qacar

8 pərdədə

Əsər: Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev